

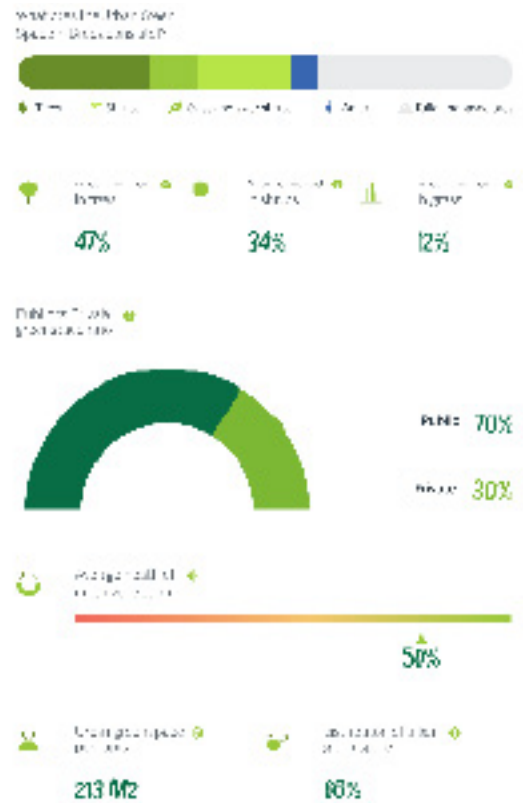
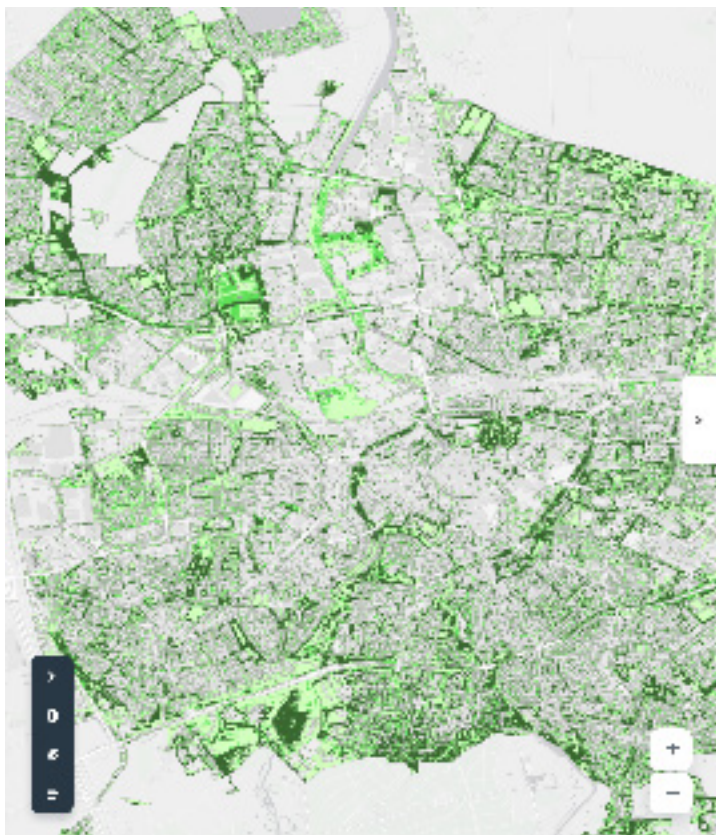
Amsterdam Prinses Amaliaplein. Beeld: Sweco

Auteur: Sander Louis

GROENE STAD CHALLENGE 2021:

Welke stad of dorp is het groenst?

De meeste wethouders en beleidsmakers onderkennen dat groen in de gemeente niet slechts een decoratieve functie heeft, maar een beleidsinstrument is waarmee actuele opgaven als klimaatadaptatie en biodiversiteitsherstel kunnen worden aangepakt. Strategische inzet van groen binnen de gemeente gaat veel verder dan de aanleg van een extra groenstrook of het planten van een paar bomen. Een echt integraal beleid vraagt in de basis om inzicht in de stand van zaken van al het stedelijk groen binnen de gemeentegrenzen. De Groene Stad Challenge – een initiatief van NL Greenlabel, Sweco en Husqvarna – biedt dat basisinzicht en laat zien waar het goed gaat en waar het beter kan.

Voorbeeldpagina van een rapportage. Beeld: HUGSI/Husqvarna

Gemeenten die aan deze challenge meedoen krijgen 3 jaar lang een uitgebreide analyse van het groen binnen de bebouwde omgeving, waarmee ze inzicht krijgen in het vergroeningspotentieel en concrete handelingsperspectieven ontvangen om zaken te verbeteren. En ze maken kans op de titel ‘Groenste dorp of stad van Nederland’.

De Groene Stad Challenge 2021 is mede ontstaan op initiatief van Lodewijk Hoekstra, duurzame tv-tuinman en medeoprichter van NL Greenlabel, een netwerkorganisatie die als missie heeft de omvang en waarde van het stedelijk groen te vermeerderen. ‘Omdat groen in steden en dorpen steeds belangrijker wordt, is het belangrijk dat gemeenten beschikken over objectieve gegevens’, zegt Hoekstra.

‘De kwalificering en kwantificering van stedelijk groen staat helaas nog in de kinderschoenen, maar vormt eigenlijk de onderbouwing voor verdere vergroening van de leefomgeving. Soms wordt de aanleg van een nieuw

park bijvoorbeeld met gejuich ontvangen, terwijl ondertussen in dezelfde gemeente kruidenrijke bermten worden gemaaid, er vele vierkante kilometers zinloze verharding ligt of groen op andere plekken juist wordt opgeofferd voor ontwikkeling van nieuwe bebouwing. Daarom is het goed als het totale groenareaal binnen de bebouwde kom op basis van actuele data in kaart wordt gebracht, zodat gemeenten een overzicht krijgen van de plekken waar het goed gaat en vooral inzicht in waar het beter kan.’

Leefomgeving

Om gemeenten met deze opgave te helpen en tegelijkertijd ook een beetje uit te dagen, heeft Hoekstra vanuit NL Greenlabel samen met ingenieurs- en adviesbureau Sweco en de Zweedse tuinmachinefabrikant Husqvarna de Groene Stad Challenge in het leven geroepen. ‘Het idee van deze challenge is eigenlijk heel natuurlijk tot stand gekomen’, vertelt Hoekstra. ‘Vanuit NL Greenlabel zijn we al jaren

bezig met het meetbaar maken van groen in de leefomgeving. Daarvoor hebben we een breed partnernetwerk opgebouwd, van specialistische fijnhoveniers tot grote multinationals. Wat deze organisaties en bedrijven bindt, is hun missie om de leefomgeving te vergroenen en – héél belangrijk – om al dat groen duurzaam en verantwoord te beheren.’

‘Vanuit dat laatste aspect waren we al in gesprek met Husqvarna. Dit Scandinavische bedrijf bleek veel meer dan een producent van hoogwaardig tuingereedschap voor particulier en professional. Het bedrijf is ook initiatiefnemer van HUGSI, de *Husqvarna Urban Green Space Index*. HUGSI brengt sinds enkele jaren wereldwijd het groen in steden in kaart middels satellietdata. Op die manier wordt jaarlijks een internationale ranking van groene steden gepresenteerd (afgelopen jaar werd Charlotte (VS) uitgeroepen tot Groenste Stad ter wereld, red.). Vanuit NL Greenlabel zagen we hier een prachtige kans om de

methodiek van onze labels voor de leefomgeving te koppelen aan deze data. Zo ontstaat een extra kwaliteitsslag bij de kwantitatieve data van HUGSI. Erik Swan van HUGSI was erg enthousiast over een mogelijke samenwerking, vandaar dat we eind 2020 een meerjarig partnerschap met Husqvarna zijn aangegaan om elkaar te versterken. De Groene Stad Challenge is een van de eerste vruchten van dit partnerschap.'

Data-analyses

Naast het uitgebreide partnerschap richt NL Greenlabel zich ook op het opleiden van groenprofessionals. Dat gebeurt in samenwerking met instituten zoals IPC Academy en Hogeschool Van Hall Larenstein. Via de cursus "Ambassadeur leefbare stad" kwam Hoekstra in contact met Joeri Meliefste, in het dagelijks leven adviseur stedelijk groen en klimaatadaptatie bij Sweco. Meliefste: 'Ik raakte in gesprek met Lodewijk die enthousiast vertelde over de samenwerking met HUGSI en de mogelijkheid om gemeenten te helpen met vergroening. Ik zag de kracht van de combinatie, maar ook de mogelijkheden om de brede expertise van Sweco aan

dit HUGSI-platform te koppelen. Als internationaal ingenieurs- en adviesbureau beschikken we over veel kennis, projectervaring en knowhow op het gebied van data-analyses. Ik dacht meteen: als we deze kennis kunnen ontsluiten en inbrengen in deze samenwerking, dan ontstaat een ijzersterke combinatie en kunnen we echt inhoudelijk van waarde zijn voor veel Nederlandse gemeenten.'

Biodiversiteitsherstel

Drie enthousiaste en complementaire partijen met de wil tot samenwerken, maar hoe geef je zo'n samenwerking vorm? Hoekstra: 'Ik ben ook nauw betrokken bij het NK Tegelwippen, een ludieke en heel succesvolle manier om gemeenten uit te dagen tegels te vervangen voor groen. Je ziet dat beleidsmakers best gevoelig zijn voor het wedstrijdelement, mede door de mooie publiciteit die dat kan opleveren. Tegelijkertijd hebben ze natuurlijk ook behoefte aan echte inhoudelijke rapportages over het groen in hun leefomgeving. Zo kwamen we op het idee voor de Groene Stad Challenge. Hiermee combineren we beide aspecten: een leuke en uitdagende wedstrijd voor de titel Groenste Stad of dorp van Nederland, maar vooral

een manier om beleidsmakers te helpen door op basis van inzicht concrete handelingsperspectieven te bieden bij het vraagstuk van vergroening. Meedoen is dus veel belangrijker dan winnen.'

Om mee te doen hoeven gemeenten dan ook niet aan vooraf gestelde criteria te voldoen en zijn de deelnamekosten bewust laag gehouden. Zowel groene koplopers als gemeenten die nog helemaal aan het begin staan van de vergroeningsopgave zijn van harte welkom, zeggen de initiatiefnemers. Meliefste: 'Het belangrijkste is dat het besef aanwezig is dat slimme inzet van groen een relatief eenvoudige en goedkope oplossing biedt voor vrijwel alle actuele vraagstukken waar beleidsmakers mee te maken hebben: klimaatadaptatie, biodiversiteitsherstel, prettig woon- en vestigingsklimaat, welzijn, volksgezondheid. Er zijn eigenlijk maar weinig gemeentelijke beleidsdossiers waarin groen geen rol speelt. Maar om een integraal groenbeleid te kunnen voeren, is het zaak om goed in beeld te brengen wat er aan groen binnen de gemeente is, wat daarvan de kwaliteit is en waar punten van verbetering mogelijk zijn. Dat is precies wat we met de nulmeting gaan doen. We richten ons met de challenge daarbij expliciet op de bebouwde omgeving, omdat daar de meeste winst te behalen valt. Naast deze meting geven we concrete handelingsperspectieven om te vergroenen en blijven we de deelnemende gemeenten nog eens 2 jaar lang monitoren. Op die manier kunnen we ook de voortgang van het beleid letterlijk in kaart brengen.'

Gemeenten

Hoe reageren overheden op het idee van de Groene Stad Challenge? Hoekstra: 'We merken veel enthousiasme bij wethouders, beleidsmedewerkers en

'Lodewijk Hoekstra daagt alle gemeenten in Nederland uit om mee te doen aan de Groene Stad Challenge 2021'. Beeld: Groene Stad Challenge

projectleiders. Ook provincies zien hierin een mooie kans om de vergroeningsopgave een impuls te geven. Sommige provincies hebben zelfs budget vrijgemaakt om bij te dragen in de deelnamekosten voor hun gemeenten. Zo wordt de drempel om mee te doen nóg lager!

Joeri Meliefste vult aan: 'De diversiteit aan deelnemers die zich inmiddels al hebben aangemeld, is ook heel groot, van Breda tot Bunnik en van Zwijndrecht tot Zoeterwoude. Zowel kleine landelijke gemeenten als grote steden doen mee. We richten ons ook niet specifiek op steden, ook voor dorpen is deelname interessant, want daar spelen immers dezelfde opgaven. Omdat we de drempel qua kosten en criteria heel laag hebben gehouden en de gemeenten er ook zelf geen werk aan hebben staan we nu (half juli, red.) op 25 inschrijvingen. En we weten dat er nog tientallen aan zitten te komen. Voor een eerste editie echt ongekend!'

Een van de eerste gemeenten die zich meldde was de gemeente Breda. Wethouder Paul de Beer legt uit waarom: 'In

2030 wil Breda de eerste "stad in een park" zijn in Europa. Om deze ambitieuze doelstelling te realiseren, werken we samen met alle partijen en bewoners die hieraan kunnen bijdragen. Ik zie in de Groene Stad Challenge 2021 een uitgelezen mogelijkheid om al het groen in Breda in beeld te brengen om van hieruit te werken aan een groenere en gezondere stad voor alle bewoners.' Ook de gemeente Zwijndrecht was er snel bij. Wethouder Jacqueline van Dongen: 'Wij zijn al een behoorlijk groene gemeente, maar het kan altijd nog groener. We streven ook naar kwaliteit, want dat is extra belangrijk in de verstedelijkte omgeving waarin Zwijndrecht zich bevindt. Wonen, werken, bouwen, verkeer ... het is een hele puzzel om deze opgaven te combineren met onze wens om meer groen in de gemeente te realiseren. Door mee te doen aan deze challenge krijgen we meer inzicht in waar onze uitdagingen en onze mogelijkheden zitten. Die kans kun je als gemeente gewoon niet laten liggen.'

Deelname

De eerste inschrijfronde (tot 16 juli) is inmiddels gesloten, maar voor de tweede ronde kunnen gemeenten zich nog tot half oktober aanmelden via www.groenestadchallenge.nl. De eerste inzichten worden gedeeld tijdens de Vakbeurs Openbare Ruimte op 22 en 23 september. Medio december ontvangt iedere deelnemende gemeente uit de eerste inschrijfronde hun inzichten. Eind januari 2022 worden de groenste stad en groenste dorp bekendgemaakt tijdens een speciaal evenement in CIRCL Amsterdam. Tijdens de prijsuitreiking worden ook aanmoedigingsprijzen uitgereikt aan gemeenten met de grootste vergroeningspotenties.

*Voor meer informatie
en inschrijving*

www.groenestadchallenge.nl